

Posudek vedoucího bakalářské práce

Název práce: Teoretické vymezení černého humoru

Autor práce: Michal Kubelka

Vedoucí práce: doc. PhDr. Petr Janeček, Ph.D.

Zajímavá a zdařilá bakalářská práce Michala Kubelky je v kontextu absolventských textů vznikajících v rámci studijního programu Etnologie a kulturní antropologie výjimečná, a to hned z několika důvodů. Asi nejvýraznějším z nich je její až minuciózní snaha o konceptuální a terminologickou preciznost; na rozdíl od většiny etnologických a antropologických bakalářských prací, které bývají často založeny na praktickém, empiricky laděném pohybu v teoreticky již předem definovaném terénu/prostředí za použití relevantní metodologie, postupuje Michal Kubelka – zřejmě inspirován svým filozofickým vzděláním – poněkud nestandardně a snaží se kontury tohoto terénu/prostředí sám určit. Nepostupuje přitom dominantně či jen klasicky etnograficky; ačkoli v rámci svého tázání využívá data etnografické povahy (a například za zajímavější materiál než humor dokumentovaný na internetu považuje každodenní ústně šířený humor, především pro jeho výraznější sociální kontext a relevanci), jeho postup při definování toho, co vlastně černý humor je, je výrazně teoretizující s využitím postupů blízkým abstraktnějším, například filozofickým bádáním. Toto Kubelkovo tázání, ač možná v antropologických vědách nestandardní, považuji za velmi inspirativní, a dokonce se odvažuji konstatovat, že na rozdíl od podstatné části odborných textů snažících se definovat jím zkoumaný fenomén, lze jeho snahu považovat za úspěšnou.

V úvodu své práce autor představuje design svého výzkumu a specifika analyzovaného materiálu; dále pak neváhá a představuje hlavní obecné teorie humoru z široké oblasti sociálních a humanitních věd, s přihlédnutím k těm z oblasti antropologických věd, především folkloristiky (ale i antropologie); osobně se přiklání k těm formálnějším, především Raskinově teorii sémantického skriptu. Poté se dostává ke klíčové otázce definice černého humoru, která souvisí především s postoji jeho audiencí a určitou alienací k tématu a potlačení emocionální složky. Zabývá se i katastrofickým a šibeničním humorem, které jsou spojené se specifickými vztahy k masovým komunikačním médiím a aktuální situací jeho nositelů. Následně prozkoumává role a účinky černého humoru, jeho konceptualizaci jako projevu kolektivního folklorního textu, a nakonec se zabývá dalšími dílčími tématy jako jsou poddruhy či meze černého humoru, role cenzury při jeho výzkumu, a specifika soudobého internetového černého humoru. Akademicky precizní a důkladné vyjadřování se v textu mísí s terénními ukázkami černého humoru, často toho nejhruššího zrna, což zároveň vytváří (zamýšlený) komický efekt a potvrzuje tvrzení Terryho Eagletona, podle kterého: *„Mnoho studií humoru začíná ostýchavým přiznáním, že analyzovat vtip znamená ho zabít. To ve*

skutečnosti není pravda... Humor a analýza humoru jsou schopné bezvadně koexistovat."

Po formální stránce je bakalářská práce Michala Kubelky vysoce nadprůměrná, a to co se obecné grafické úpravy, gramatiky a stylistiky týče. Absence jakýchkoli formálních chyb typu překlepů je tak samozřejmostí.

Předloženou kvalitní bakalářskou práci doporučuji k obhajobě s navrženým hodnocením 1.

doc. PhDr. Petr Janeček, Ph.D.

25. 8. 2021